

Iæg til den 9de Paragraph i Loven af 8de Marts 1856.

(1ste Behandling findes i Tidenden Sp. 3907 ff; Lovforslaget i Anh. A. Sp. 1507—1508 og Udvalgets Betænkning i Anhæng B. Sp. 861—64).

Formanden: Det vil sees, at Udvalgets Indstilling gaaer ud paa at slutte Sagen med en motiveret Dagsorden. Der er ikke stillet Endringsforslag til selve Lovforslaget; men førend det i dets Enkeltheder sættes under Forhandling, vil den af Udvalget gjorte Indstilling, at gaae over til det næste Nummer paa Dagsordenen, være at afgjøre. Forhandlingen herover er aabnet, den ærede Ordfører har Ordet.

Ordføreren (Krogsh): Udvalget har søgt i sin Betænkning at samle de Grunde, der kunde komme i Betragtning ved det foreliggende Lovforslag, og det vil deraf sees, at det har fundet overveiende Betænknelighed ved at tilraade Forslaget. Jeg skal derfor tillade mig at anbefale det ærede Thing at vedtage den Dagsorden, der er bragt i Forslag.

Kraiberg: Man vil finde det naturligt, at jeg ifølge min Røststilling ikke har kunnet deeltage i Udvalgets Drøftelse af det foreliggende Lovudkast, uden at føle mig opfordret til at anstille en alvorlig Betragtning over forskellige af Skolens Forhold, der staae i Forbindelse med det omhandlede Punkt. Ligesaa libet som jeg imidlertid har søgt at bringe Resultatet af min Overveelse ind i Udvalgsbetænkningen, ligesaa libet skal jeg fremdrage det her, og derved mulig give Stødet til en Discussion, der kunde blive vidtløftig, vime-ligviis vilde være vrøfsløs, og ialtsald blive trættende for de ærede Medlemmer, der ikke have manglet Arbejde i denne Session, af hvilket de Fleste vistnok kunne siges nu at være overanstrengte. Kun nogle faa Anthyninger skal jeg tillade mig. Jeg fastholder da den Betragtning, jeg udtalte ved Sagens første Behandling, at det her omhandlede Onbe maa betragtes som forbigaaende; den hyppige Vexlen af Lærere, som har fundet Sted i den senere

Tid, afhænger af forskellige Omstændigheder, saaledes deels deraf, at den nye Kaldsmaade indtraadte, der med Længsel var imødefeet af Lærerne, og som flere af dem i de første Aar benyttede, for derved at skaffe sig ind under heldigere Vilkaar; deels af den Omstændighed, at Loven af 8de Marts 1856 stillede Lærerne under bedre Pensionsbestemmelser end tidligere, og at altsaa mange Lærere søgte Entledigelse, hvorved Besættelsen af nye Lærere blev fornøden i højere Grad end under almindelige Forhold, og endelig af den Omstændighed, at Seminarierne i nogle Aar af forskellige Grunde ikke bleve frekventerede i samme Forhold som tidligere. Jeg betragter altsaa, som sagt, Ondet som forbigaaende; men skulde det imidlertid vise sig, at denne hyppige Skiften af Lærere vedbærer, saa maa der naturligviis tænkes paa alvorlige Forholdsregler, og som saadanne vil jeg da først nævne en Forbedring af de Skolelærerembeder, der ere saa slet aflagte, at de ikke kunne friste en Mand til at blive der længere, end til der aabner sig bedre Udsigter for ham. Jeg veed meget vel, at der i saa Henseende stiller sig store Vanskeligheder i veien, men jeg haaber dog, at de ville kunne overvindes, og at man paa en eller anden Maade vil kunne komme saadanne fattige Districter tilhjælp. En anden Forholdsregel vilde være Gjennemførelsen af et Aldersstillægs-Princip af samme Natur som det, der er slået fast i flere af de Lønningsslove, der ere vedtagne her i Rigsdagen; ganske vist indeholder Loven af 8de Marts 1856 en Bestemmelse om Aldersstillæg, men ikke paa en Maade, som er fyldestgjørende, idet der nemlig for hver Kreds er bestemt en vis Sum, som igjen deles i et vist Antal Portioner paa 50 Rd. og 25 Rd., men deels er denne Sum ubetydelig, og deels falder den langtsaa i Alles Lod; det skeer kun først, naar nogen af de Ælteste dør, og det træffer derfor meget ofte, at Mænd kunne hen-sidde overmaade længe i deres Embeder, uden ad den Veie at see deres Stilling forbedret. Den tredje Forholdsregel vilde være, hvad jeg allerede paapegede ved Sagens første Behandling, en Omregulering af Skolelærer-embederne; det er klarlig blevet beviist, at den Reguleringssum, som er ansat for en stor